

A lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény Margitai József szerkesztő nevére küldendő.

Kiadóhivatal:
Fischel Fülöp könyvkereskedése.
Ide küldendő az előfizetési díjak nyitlerek és hirdetések.

Hirdetések jutányosan számítatnak.

MURAKÖZ

magyar és horvát nyelven megjelenő társadalmi ismeretterjesztő és szépirodalmi hetilap.

Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.

Előfizetési árak:

Egész évre 8 kor
Fél évre 4 kor
Negyed évre 2 kor
Egyes szám ára 20 fill.

Hirdetések elfogadtatnak:

Budapest: Goldberger A. V. és Eckstein B. hird. irod. Bécsben Schalek H., Dukas M., Oppelk A. Altalanos Tudom. hirdetési osz. t. t. t. Budapest.

Nyitlér petítőra 20 fill.

A »Csáktornyai Takarékpénztár«, »Muraközi Takarékpénztár«, a »Csáktornya Vidéki Takarékpénztár« sat. hiv. közlönye

Országos ünnep Csáktornyan.

(B.) Lezajlott a nagy nap, mely hosszú ideig emlékeztet lesz Csáktornya lakóira nézve. Szép volt, lélekemelő; nemcsak a hála és kegyelet adóját róta le Csáktornya s vele együtt egész Muraköz népe, hanem egyszer-mind fényesen dokumentálta azt is, hogy a nép hű marad és hű akar maradni továbbra is a Zrinyiek hazafias szelleméhez, ragaszkodni a magyar nemzethez s megvédeni a Muraközt, Muraköznek a magyar hazához való tartozandóságát bárholonnan jövő ellenes, rosszindulatú támadásokkal szemben. Egy muraközi község sem maradt el az ünnepélyről s ez fényes jele annak, hogy a szép Muraköz legrejtettebb zugában is hűvek a magyar állameszméhez, hűvek a Zrinyiek nagy tradícióhoz s ha kell egész Muraköz népe fogja viszhangozni a fényes kiállást; Ne bánst a magyar! Ott áll az emlék, álljon is évszázadokon át hirdelve nemcsak a jelen nemzedék halás kegyeletét, hanem azt is, hogy a Dráva partján magyar hazájához mindig hűven ragaszkodó nép őrzi lelkében a Zrinyiek hősi emlékét!

Az ünnepély lefolyásáról a következő részletes tudósítás számol be:

Már kora hajnalban mozgalmas képet mutatott Csáktornya. Az utcákon az állandóan szakadó eső daczára is nagy néptömeg hullámozott, nézve a muraközi községek bevonulását. Különösen szép volt Alsó-Muraköz népének felvonulása, kik hosszú kocsisokkal, lobogó zászlók alatt jöttek el az ünnepélyre.

Már 10 óra felé járt az idő, midőn az ősi várudvarában megkezdődött az istentisztelet, melyet Kecskés Ferencz esepers-plébános pontifikált fényes segédlettel. A mise alatt a tanítóképző növendékei egyházi énekeket adtak elő Varga Volfgang hittanár vezetésével, nagyban emelve az áhitatot. A mise végével az egész község: küldöttségek, testületek, tanítványok az emlékoszlop elé vonultak, hol kezdetét vette a felavatási ünnepély.

A küldöttségek sorában ott láttuk Dr. Wlassics Gyulát az Akadémia, Herczeg Ferenczet a Petőfi-társaság, Berczik Árpádot a Kisfaludy-társaság, ifj. Reiszig Edét a Történelmi társulat képviselőit. Ott volt Zalavármegye küldöttsége élen Hertelendy Ferencz főispánnal, és Csertán Károly alispánnal, Varasd város küldöttsége élen Bellovecics alispánnal, Dr. Kiss Oszkár képviselővel és Peresics főszolgabíróval; Zalagereszeg és Nagykanizsa városok küldöttsége polgármestereik vezetésével s még egy csomó küldöttségek, melyeket már 24. számunkban felsoroltunk.

Mikor a küldöttségek, testületek s a kö-

zönség elhelyezkedtek, a felállított emelvényre lépett Wlassics Gyula a Magyar Tudományos Akadémia kiküldöttje s elmondta nagyhatalmú felavató beszédjét, melyet lapunk múlt heti s mai számban egész terjedelmében élvezhet a t. olvasóközönség.

A gyönyörű szónoklatot a község mindvégig a legnagyobb figyelemmel, fokozódó érdeklődéssel hallgatta végig, csak közbe-közbe szakítva azt meg lelkes tetszésnyilvánításokkal. A beszéd végen pedig párvezekig tartott a község zajos éljenzése.

A felavató beszéd után Liszjak János kotori plébános tartott horvát nyelven a népnek igen szép hazafias érzéstől áthatott beszédet. Ezután elhelyezték a koszorukat. Összesen 28 koszorút tettek le, melyeket lapunk múlt számában már elsoroltunk.

A koszorú küldöttségek közt különös nagy óvatában volt része a zágrábi magyarok küldöttségének, melynek koszoruját két apród ruhába öltözött fiú vitte. Érdekes volt Zrinyifalva község koszoruja ama százados löglya leveleiből költve, mely alatt Zrinyi hősi lelkét kühelte. Ezt a koszorút Honfi Lőrincz Zrinyifalvai áll. tanító helyezte el az oszlopon igen szép szavak kíséretében. Megénezték Alsó-Muraköz népének küldöttségét, koszorujukat két alsó-muraközi földmives asszony vitte.

A koszorúk elhelyezése után az emlékmű-bizottság elnöke, — Margitai József az emlékoszlopot átadta Csáktornya és Muraköz községeinek megőrzés végett, mire a meghatóan szép ünnepély a »Szózat« hangjai mellett véget ért.

Délután 1 órakor 3 helyen gyűlt egybe az ünnepelő község — folytatni az ünnepést.

A Zrinyi szálloda nagytermében 140 területű társasbéd volt, melyen a fővárosi s a megyei vendégek részt vettek. Az első felköszöntőt dr. Wlassics Gyula mondta a királynak, kiemelve Rákóczi hamvának a hazaszállítását, a másodikat dr. Ruzsicska Kálmán az ünnepélyen résztvevőkre, Berczik Árpád Csáktornya községére, Wlassics másodsorú is felszólalván Zalavármegyére, mind szülőmégjére ülté poharat. — A Horváth féle vendéglő kerthelyiségében 100 területű polgári bankett volt. Itt Zrinyi Károly képviselői tanár mellett a nap jelentőségét a csáktornyai hazafias polgárságot Bencsik Richard polg. isk. tanár, a zágrábi magyarok küldöttségét pedig Rácz Elek polg. isk. tanár köszöntötte fel. A zágrábiak nevében Sági Ernő válaszott rendkívül szép és határos beszédben. A zágrábiak iránt oly nagy volt a lelkesedés, hogy 4 órakor a bankettelő társaság a városi zenekarral együtt a város végéig kísérte őket. Visszajövet pedig egy a zágrábiak koszorujára helyezendő sza-

lagra gyűjtés indult meg, mely célra 20 K. gyűlt egybe.

Felköszöntőt mondtak még Petrics Ignácra, a község volt buzgó bírójára, s többekre, és megemlékeztek Margitai Józsefről mint az emlékmű megteremtőjéről.

A Herczeg féle vendéglőben Csáktornya város vendégelte meg a muraközi községek kiküldöttjeit, számszerint mintegy 400-at. Itt a szoborbizottság elnökének a felkérésére Habus perlaki káplán mondott horvát nyelven igen szép hazafias beszédet.

Este a csáktornyai fiatalság a nagy nap befejezéséül táncmulatságot rendezett, melyen résztvett Csáktornya községeinek színe — java Az estélyt Wlassics Gyula dr. képviselő és Hertelendy Ferencz főispán s a küldöttségek számos tagja is szerencsétlenül megjelenésükkel. Az estélyen igen kitünő volt a hangulat s az első négyest 50 pár táncolta. A kitünően sikerült táncmulatság csak a hajnali órákban ért véget.

A hodosáni állami elemi iskola új épületének megáldása.

Június hó 11-én történt a hodosáni állami elemi iskola pompás új épületének megáldása, melyen jelen volt Dr. Wlassics Gyula Ó Excellenciája is, ki a több mint 2 évtizeden át szűk, sötét és szélszört bérhelyiségben elhelyezett iskola részére, még minisztersege idejében rendelte el egy az oktatásügy és egészség követelményeinek megfelelő új épület emelését.

Az ünnepelő község Perlak felől reggel tízkor érkezett a hodosáni batárhoz, hol diadalvi, banderium, tarackok durrógása s vidám zene fogadta az érkezőket.

Kisfaludy Gyula körjegyző üdvözlő szavai után az egész község a templomba vonult, hol Peczek György alesperes és — egyházi tanfelügyelő ünnepi misét mondott, melyen a növendékek szép magyar egyházi énekeket zengedeztek.

Mise után az alesperes megáldotta a szép iskolánkat s vallásos s hazafias vonatkozásokkal telt beszédet intézett a községhez.

Utánna dr. Ruzsicska Kálmán kir. tanácsos, tanfelügyelő méltatta a nap jelentőségét szép és megaló beszédben, melyben felülvette a hodosáni állami elemi iskola keretét a muraközi oktatásügy szervezetében. Felkesen mutatott rá Wlassics Gyula nemes elhatározására, hogy a fontos hivatással bíró muraközi iskolát külső kifejezésében is fejlesztieni igyekezett.

A nép szeretetét és háláját hiven visszatükröző szívből fakadt ragaszkodás ismételt megnyilatkozása után Wlassics Gyula mondott

nagyhatású beszédét, melyben az iskola nagy céljait fejtegette, a hazaszeretet, vallás-kerölcs, a családi élet tisztasága, fénye, a mások vagyona iránti tisztelt, és a magunk munkájának áldása kapcsán.

A magyar kultúra hű ápolásáról, a felebaráti szeretetnek még most sem teljesen végrehajtott magasatos elvéről tett megkapó kijelentései s a tanítókhöz az iskola belső világáról intézett meghatározó intőjei után az egész közönség mulni nem akaró lelkes tünemény mellett kíséretével együtt Csáktornyára utazott, hogy a Zrinyi Miklós emlékoszlop felavatásán, mint a magyar tudományos akadémia kiküldöttje tartson emlékbeszédet.

— Jelen volt még a hodosáni szép ünnepevényen Csertyán Károly aispán, Dr. Böhm Szidney a hodosáni, Dr. Tamás János a perlaki állami elemi iskolák gondnoksági elnöke, Mesterich plébános Draskoveczről, Sipos Károly, Dr. Zakál Lajos, Dr. Mesterich Perlakról és az egész vidéki intelligencia.

Zrinyi Miklós emlékezete.

Elmondta: Wlassics Gyula a csáktornyai emlékoszlop felavatási ünnepén. (1904 június hó 12-én.)

Kemény szavak. De meg kellett volna szivelnünk minden kortársának, ki hazáját hűen szerette és ha meg nem fogadták azok, meg kell szivelnünk a nagy államférfi komoly intéseit hazánk minden nemzedékének, mert az európai államok versenyében csak úgy állhatunk meg, ha tanulunk és tudásunkkal, kitartásunkkal, nem pedig nagy szavakkal állunk a haza szolgálatába.

A »hadi mesterségben« is hiába akarták el- lenesni reáfgni, hogy hősünk csak portyázó hadak ötletes vezére volt. Nem volt annak a kornak tudományosanabb képzett hadvezére. Hisz Vegetius-tól Machiavelliig könyvtárban volt minden kiváló katonai munka. Ő az, a ki szünet nélkül hirdeti irataiban, hogy a török erővel le nem győzött volna bennünket, ha tanultabbak és fegyelmesebbek vagyunk; mert nemcsak abban áll a tudomány s hadi mesterség, hogy a vitéz veredjék akármilyen, hanem okossággal. »Hányszor így kiált fel: Állítsuk régi helyébe. »militarem disciplinam.« Mily fájó szívet kesereg »a magyar nem szereti és servitusnak véli a regulát.«

Mennyi okos intelem! Fájdalom az önfegyelm hiánya most is fájunk árnyoldalaként borul reánk nem egyszer.

A ki annyit tanult, annyit buvárkodott, a ki nem is a nyilvánosság számára, de a maga okulására annyi hadtudományi és egyéb tudományos dolgozatot készített, az nem tanulatlan portyázó vezér, mint tudatlan és igaztalan ellenfelei állították. Az, a ki, míg a fővezér télenül nézte, hogy esik el Érsekújvár, hadat szervez, győzelmet arat a törökön a Szávánál, itt a Muraközben, Buda mellett, Esztergornál, Érsekújvárnál, Újvárnál az elsőrangú hadvezérek egyike volt. A ki a híres 1664-iki téli hadjárásban megrohanta a horvátországi törököt, az északi hidat szétrombolta, bevetté annak erődtornyát, a hid fölégetésével a szultán összeköttetését a hódolt területtel megszakította, a kit kitüntetéssel halmoz el a pápa és császár, külföldi fejedelmek, a francia és spanyol király üdvözlő leveleket irnak hozzá, Regensburgban diadalkörmeneteket tartanak és visszahangoznak itt a szomszéd stajer hegyek: az hős és hadvezér volt a hadvezérek legelső fájából, kiről le- pattannak a hírhedt gunyópirat szidalmait.

Nemcsak a harci terep taktikai és stratégiai tudására, de a katonai irodalom terén is a legelső dicsőséghez méltó fény sugarát tollára. Egy jeles katonai író állítja róla, hogy ha Zrinyi Miklós egy nagy nemzet fiának születik, fölépésével tán halomra dönti a methodismus hadi művészetét s neve mint hadtudományi remekíró ma világszerte ismeretes lenne. Az elfogulatlan katonai írók azt állítják, hogy katonai tételeinek legnagyobb része ma sem érvét el.

Nem az én feladatom életrajzot, vagy kor-

rajzot írni. Csak néhány vonásban akartam fölele- veníteni hősünk történelmi alakját.

Költő, író, hadvezér és államférfi volt. Mint költő a művészet színvonalára emelte az epikát. Mint hadvezér egy nagy eszme szolgálatába tette le elméjének minden gondolatát. A magyar nemzet megváltásának gondolata vezette hadvezéri erejét. Ugyanaz az eszme, a melyt a kor uralt és a mely — lángelében fellobbantotta az epikai költészet tüzeit. Mint író tanította a nemzetet tanulásra, á- pított fajszertet és hirdetett egyetemes műveltséget. Senki irataiban és egész életével élesebben ki nem domborította kortársai közül, hogy a magyarságnak az európai műveltség közösségében — életelni erejének önálló fajsúlyával kell beilleszkednie. Szelle- mi és anyagi erejének tartalmával az európai műveltség közösségében a magyarságnak számot kell tenni, ha a magyar itt Pannóniában élni akar. Senki nem adott fényesebb példát, hogy nem kell elbizakodni a természeti erősebben, de tanulni kell minden nemzetől, fel kell szivni a hatadó kor szelle- mét és azt áll kell teremteni a nemzeti művelődés történelmi hagyományait.

Ő, a ki költőnek született, a nagy mesterektől tanulta az epika törvényeit, elmerült a classicus és renaissance — korbeli nagy költők remekeiben.

Ő, kit hagyományait és képességeit hadvezérré teremtettek, az adatgyűjtő pontosságával dolgozott a hadviselés mesterművében.

Ő, kit születése ültetett már gyermekkorában a főispáni székekbe és családi hagyományainál fogva is várományosa volt a horvát bági költők: ernyedetlen szorgalommal buvárolja kora legna- gyobbjainak politikai iratát.

Hányan vannak ma az irodalmi, a művészet- i és a politikai világban is, a kik tehetőségük ön- lőségét féltik a tudás befolyásától. Kerülik a ko- komoly tanulmányt, nehogy epigonoknak látszassanak és ennek semmi sem természetesebb következmé- nye mint az, hogy legelőben kiábrándulnak, mert a mit ők maguk eredetinek hittek, régen tulszár- nyaltak az a mások tudásának, mások művészeté- nek munkája.

Megtanította a nemzetet az erkölcsi tényezők becsülésére. Kis nemzeteknek ez a talizmánya. Anyagi erővel, népességük számaival nem tudjuk kiállani a versenyt a nagy nemzetek vállaltait küzdelmével, deha erkölcsi életünk tiszta, ha mind- egyikünk a lelkesedés heve és az összetartás ereje sarkall a nagy munkára, a melyt hazánk jövője fölünk megkövetel, akkor erkölcsi és értelmi erőnk megmenti nemzetünket az elbukástól.

Az a gondolat gyakran jelenik meg irataiban, hogy a magyar ne támaszkodjék másra, önjereje legyen oly nagy, hogy megálljon.

A ki a Zrinyiásban elmerül, ott látja az erkölcsi erő apoteozisát, hisz a szigetvári nagy hősből mutatja be, hogy az aránylag kis anyagi erőre mire képes felhatványozni az erkölcsi erő csodás ereje.

Nem kiméhi meg nemzetét attól, hogy hibá- ira figyelmeztesse. Nem hüzelje a nemzet gyengé- nek. Sokkal erősebb egyéniség, hogysom a hize- gésnek kis lelkekhez méltó fegyveréhez nyulna. Nincs megelégedve kortársával, renaissance-át em- legeti a magyarnak a »poéta vates« ihlettel. Ne látta talán már előre, hogy miként fog ele- nyedni a magyarság a 18. században. Servitusnak tekinti a magyar a fegyelmet — kiálta nemzeté- hez. És bizony ez is nemzeti fogvatékosságunk. Ha oly fegyelmestettek és összetartók tudnánk lenni a nemzet jó és békés napjaiban is, mint a hogyan a magyar összetart, ha az elnyomás nagy veszélye fenyegeti, akkor csodás eredményeket érünk el és nemzetünk bámulatra ragadtatná a világot. Pedig vizsgáljunk! Az elnyomás nemcsak az, ha al- kotmányunkat fenyegeti a veszély, ha nyers erő nehezedik nemzeti létünkre, veszedelmesebb elnyo- más az, ha más nemzetek kulturereje és gazda- sági hatalma nyer diadalt fölöttünk azért, mert a békés munka napján a fegyelmestelenek és szét- húzók vagyunk s mindig azt hisszük, hogy politi- kai eszközökkel és közjogi tettelekkel fönn lehet tar- tani a magyar állam önállóságát, a magyar faj he- gemoniáját.

Pedig félre az önámítással! Szellemi és anyagi művelődési alap nélkül még legbecesebb fegyve- reink, a politikai eszközök és közjogunk hatalma is kisiklanak kezünkől.

Csupa tanulás, csupa okulás hősünk élete. Kötöz maga elé nagy célt. Életét veti ezért lába. De nem látja célja megvalósulását, nem látja a haza felszabadulást az idegen járom alól, nem éri meg a nemzet újjászületését. Csüggedésbe még se- merül el. A távol jövőbe vetett nagy hittel, nagy

erkölcsi erővel küzd, mint minden nagy lélek, a ki nem törődik kortársainak kicsinyes félreértéséi- vel gunyolódásaival, lankadatlanul követi a fénylő csillagot, mely utján vezető és bizik ügye tisztasá- gában, jóságában, nemességében.

Előlkő kortársainak irigysége, mellőzése a nádozságnál, melyre senki nála méltóbb nem volt, mellőzése a hadviselésnél, mert önálló magyar-nyu hadvezetésre, melyre teremtve volt, sohasem alkalmazzák, nem csüggesztették el. Ha félt is ez lelkének, ha — élete utolsó szakában »sokszor megövelte könnyhullása a Drávát«: sohasé feled- kezett meg arról, hogy a hazát nemcsak akkor kell szeretni és a hazáért dolgozni, ha elismerés, a dicsőség fénye vesszi körül a hőst, de akkor is, ha féltreírják, ha féltreírják, mert a haza nem az irigyek, nem az ócsárlók, még nem is a kortársak összesége, de a történelmi múlt hagyományainak szentes kapcsolata az a nemzet jövőjével, melyért a legszebb erőny, ha kell, az önfeláldozás.

Egy nagy intelem Zrinyi élete, történelmi alakja arra is, hogy azoknak a népeknek, melyek- ket a sors Szent István koronájának védszányaiba helyezett: eszmékben és törekvésekben, hazafi- ni érzésekben egyesülnök kell — Itt győződ, itt halnod kell« mondja Zrinyi Miklós. Ugy van. A magyar szent korona területén kívül nincs mit ke- resnie egyik népfajnak sem.

Szent István koronájának határain túl talál- hatnak más nyelvű honfitársaink fajrokonokat, de azt az alkotmányt, szabadságot, jogegyenlőséget, és ha a testvériség jobbát tartjuk egymás kezébe, azt a jólétet nem fogják megtalálni sehol. Ha mi erő- sen fogjuk egymás kezébe a békejobbot: ez oly erőt és hatalmat jelent, mely tiszteletet parancsolt a multban és tiszteletet fog parancsolni a jövőben. Ha mi önmagunkon tudunk diadalmaszkodni: ak- kor rajtunk nem fog diadalt aratni egy nép sem a világon.

»Senki sem volt jobb horvát Zrinyinél és senkiesem volt magyarabb Zrinyinél.«

Mindenható Isten adt azt, hogy Szt. István koronájának népei megértésk egymást balsorsban és békében.

Ha viszály, vagy egyenlenség fenyeget: száll- jon fölénk Zrinyi kibékítő szelleme.

Példája hasson át minden honfikeletet, és úgy miként hőskölteménye nagy erkölcsi diadallal vég- ződik és a kiengesztelt Isten megnyitja Magyaror- szág előtt az irgalom kapuját, legyen nekünk so- ha el nem muló nagy erkölcsi diadalunk az, hogy Szt. István koronájának népei olvadjanak közös történelmi hivatásuk nagy összhangjába és ennek szentélyébe ne engedjék beférkőzni az önző izga- tók ördögi ármányait. Ebben az erkölcsi diadalban fog igazán kiengesztelődni hősünknek sok csaló- dáson, sok keserven átszenvedett szelleme és ak- kor újra megszólal bűvös lantja.

Véghezvittem immár nagyhírű munkámat Melyet irigy idő, sem tűz el nem bonthat Sem az ég haragja, sem vas el nem rothtat Sem az úgy ellenség, irigység nem árthat.

Zrinyi szelleme ne hagyj el minket sohasem!

KÜLÖNFÉLÉK.

Rendőrbiztosi állás Csáktornyán. Csák- tornya nagyközség képviselőtestülete I. hó 9-én tartott közgyűlésében a községi jegyző indítványára elhatározta, hogy a betöltendő rendőrmesteri állás címét megváltóztatja s ezúttal nem rendőrmestere, hanem ren- dőrbiztosa lesz a községnek, természetesen csak oly járulékok, fizetések, és kötelezettsé- gek mellett, mint a milyen feltételek mellé a rendőrmesteri állásra pályázatot hirdel- tek. A rendőrbiztos egyen ruhája zubbonyá- nak gallérján ezüst színű szinór lesz egy rózsával. Ezen közgyűlésben szótöbbséggel Németh István személyei lakost, nyugállományban, levő csendőrmestert választották meg ren- dőrbiztosá.

Drávából kifogott hulla. Folyó hó 13-án hétfő délután 5 és 6 óra között Oltok köz- ségnél a Drávából az emberek egy asszony hulláját fogták ki; Súlyomy Tivadar I. fő-

szolgabíró és Dr. Böhm Sydney főorvos megjelentek a színhelyen és a hullát beszállították Perlakra. — Személyazonosságát mind és eddig nem sikerült megállapítani.

Juniális. A csáktornyai iparosíjak egyesületének tavaszi táncmultsága I. hó 5-én rendkívüli érdeklődés mellett folyt le. A szilvári park daczára nagymértékben már alig volt képes befogadni a városból kiözönlő nagyszámu közönséget. Képvisele volt ott a polgárság minden rétege. A jó kedv általános volt, melyet Sárközy játéka csak fokozott. A konfetti is derült hangulatot kellett melybe belevegyült a tánczosok ritmikus táncza, mely még csak éjjet 11 órákor ért véget. A rendezőség és a vendéglős mindent elkövetett, hogy a vendékek a multságban magukat jól érezzék; de a közönség ezt meg is érdemelte, mert élénk részvételt következtében tekintélyes összeggel gyarapodott ezzel a fiatal törekvő egyesületnek támogatására nagyon is rászoruló alapítóje. — A multság alkalmából felülfizettek: Pecsnornik Rezső 3.02 kor., Muray Róbert, Martonossy N. 3—3 kor. Pecsnornik Ottó 2.50 kor., Mráz Kálmán, Kopjár Sándor, Rosenberg Richard, Hochsinger Sándor, Neumann Vilmos, Dénes Béla, 2—2 kor. Zrinyi Károly, Krasovecz József, Ziegler Kálmán, Szirk Frigyes, Zrinyi Viktor 1.50—1.50 kor. Tomasics Mihály, Plichta Béla, Mráz Jenő, Vollák Béla, Pálya Mihály, Herczer Izidor, N. N., Strausz Sándor Dr. Svarz Albert, Neumann Róbert, Dr. Viola Vilmos, Ivacsics Ignác, Vollák Rezső 1—1 kor. N. N., Heiszgy Ferencz, Neumann Salamon, Tkalcsecz István, Székely Vilmos, Mik Szilárd, Sztrahia Károly, Kotzig N., Szavcsuk József, N. N., Marcius Ferencz, Heilig József, Bernyák Károly, Pogány Ernő, Baumann Zsigmond, Rosenberg Lajos, Dr. Hidvégi Miksa, Grész Gyula, N. N., Fejér Jenő, N. N., N. N., Neumann Albert 50—50 fill., Pollák Gyula 40 fill., N. N. 10 fill. — összesen: 56.02 korona.

Gombamérgezés Légradon. Megrendítő szerencsétlenségről számol be légradói levelezőnk: A minap Tóth Miklós, jómódu légradói gazda házanépével a sztrahiai hegyen kapált, miközben leányait varganyazásra küldte. Később a 70 éves, jó magával tehetetlen öreg is neki fogott, hogy az ebédrevalót gombagyűjtésével szaporítsa. Szedtek is jó csomót és azt a legújabb és legszebb 17 éves leánya: Kati készítette el annak rendje módja szerint. El is fogyott az ennyivaló szerencsésen. Kissé keserűnek találták a szilvagombát, aminek ők tartottak, de megették. Másnap hányás és görcsök jelentkeztek, de ezt nem a gombának tulajdonították és másnap meg harmadnap rendszeren kapáltak ötödnapra hajnalban azonban a két leány (Kata és a 30 éves Rozsi) kiszendvedtek 2 férfi Tóth János és István napközben muttak ki. Egyiket a pajtában lefeküdt állóhelyzetben halva. Hétednapra az öreg, (aki keveset evett) szintén meghalt. A mérgezést géva gomba gylva sigy csakozta. Többne (60 éves) csak mártogatott, szédülési voltak. A szemtanúk mesélik, hogy a mosás után kiöntött üledéktől 10 réce legott fölfordult.

Perlaki ünnepségek. F. hó 10-én d. e. 10 órákor Hertelendy Ferencz főispán Alsó-Domboruból Kovács Rezső perlaki fősolgabíró kíséretében Perlakra érkezett. A város elején diadalkapu volt felállítva, mely mellett a perlaki járásbírószámszolgabíró kara, a járás összes jegyzői, a községek előjáróival zászlókkal, a perlaki áll. el. népiskola tanulói tanítók élén és alsó muraközi papság sorakoztak. Főispánt megérkezésékor

Tóth Sándor perlaki áll. el. igazgató tanító mint községi képviselő üdvözölte a község nevében. Perlak község megbízásából, mondá, a község örömet és halálját fejezi ki a látogatás felett, egyuttal büszkeségét, hogy Deák Ferencz vármegyeje élén, mint a vármegye szülőtjét üdvözölheti. Főispán a válasza után a fősolgabírói hivatalba hajtattott, hol a perlaki községi előjáróság, járásbírószámszolgabíró, jegyzői kar és az áll. iskola gondnokságának és tanítótestületének tisztelgő küldötteit fogadta. — Délután a Budapest felől érkező gyorsvonattal megérkezett Dr. Wlassics Gyula v. b. t. ta. kerület orsz. képviselője, kit a felállítás diadal kapual u. a. a közönség fogadott. A kegyelmes urat Sipos Károly perlaki gyógyszerész üdvözölte. Délután 2 órákor a nagyvendéglőben 82 területű bankett volt a magasrangú vendégek vendégek tiszteletére. Az első felkőszöntőt Dr. Wlassics Gyula mondta a kiralyra, utána Dr. Szabó Zsigmond járásorvos magas szárnyalású beszédben üdvözölte a Kegyelmes Urat. A Kamzsa felől érkező 1/4 órai személyvonattal megérkezett Dr. Ruzsicska Kálmán kir. tanfelügyelő is, kit Dr. Tamás János perlaki ügyvéd az áll. isk. gondnoksági elnöke fogadott. 5 óra után a Főispán és Wlassics Gyula Kegyelmes ur — az áll. el. iskolába mentek, hol az udvaron várták a tanulók zászlókkal az illusztris vendégeket, kiket dr. Ruzsicska Kálmán kir. tanfelügyelő üdvözölt. Ezután a gyermekek a himnuszot énekelték, mely után egy leány tauntól a Főispán ural, egy másik pedig a Kegyelmes urat üdvözölte és mindegyiket egy-egy szép csokorral ajándékozták meg majd pedig az elemi iskolás és óvodás gyermekek hazafias verseket szavaltak magyarul. A népiskola terméi és a kisdudóvoda megtekintése után a képviselő ur, Dr. Böhm Sydney főorvos lakására ment, hol a községi előjáróság és a perlaki tanfőnök s többen tisztelegtek nála. Este Kovács Rezső fősolgabíróval vacsora volt, mely idő alatt a perlaki tűzoltó banda szerezénadot adott a két magas vendék tiszteletére.

A Zrinyi-ünnep fényes sikeréről a fővárosból, az ország és a megye minden részéből érkeznek a bizottsághoz elismerő sorok. A mai hétfői lapok nemcsak részletes jelentéseket közöltek az ünnepély felolvasásáról, hanem többen közülük vezérezikkeztek arról Gyönyörűnek, szépnek, magasznak, lélekemelőnek, nagyszabásúnak mondják azt, a mai illusztrált lapok pedig illusztrált közleményeket hoznak az emlékműről, az ünnepélyről és Csáktornyról.

A csáktornyai Zrinyi-emlék a fővárosban. Egy fővárosi napi lapban olvassuk, hogy: «A Csáktornyai felavatott Zrinyi emlékmű Budapest számtalan kirakatalában fényképen ki van állítva s általános feltűnést kelt. Az emlékmű készítője büszke lehet művészi alkotására. Az emlékoszlopra az ünnepélyen megjelentek is dicsérelőleg nyilatkoztak. A Budapesti Hírtlap a Zrinyi-relief képét: határozott, energikus vonásokban hősi arcnak mondja.

Az ünnepély napján a rendet 30 csendő és ugyanaannyi tűzoltó tartotta fenn. Mi lett volna, ha az illetékes közegek nem lettek volna előrelátók? Hat, hétezer embert szép szóval nem lehet fegyelmezni. A program minden pontja egybevégezően és méltóságtelejesen folyt le. Egy neves zalavármegyei jelenvolt írja, hogy: »habár sok hasonló ünnepségnek voltam résztvevője, de példásabban előkészített ünnepélyt és rendet még sehol sem láttam.»

A kanizsai főgymnázium a Zrinyi ünnepélyen 12 tanulóval képviseltette magát 2 tanár vezetése mellett. A küldöttség tagjai a Kanizsáról induló vonatról lekésztek. De a küldöttség nem akart elmaradni az ünnepélyről. Kocsit fogadtak a derék fiúk és Kanizsáról egy hajtszabak kocsin még jökor megérkeztek Csáktornyára, hogy koszorújukat az emlékoszlopra helyezhessék.

Ev. ref. istentisztelet Junius 26-án, délután félől órákor ev. ref. istentisztelet tartatik az áll. polgári iskola emeleti nagytermében, a melyre az ev. ref. egyháztagok és minden érdeklődő szivesen meghívotnak. Nagykanizsa, 1904. június 18. Kádár Lajos ev. rev. lelkész.

A zágrábi magyaroktól a következő felkes sorokat vettük: Szívünk hevesebben dobog felénk melegebben érez, ha visszagondolunk a csáktornyai áttelt ünnepi percekre. Jól eső érzés járja át valónkat, ha esztünkbe jut az a határtalan testvéri szeretlet melynek apró jeleivel a csáktornyaiak uton — utfélen elárasztottak. Köszönetel mondunk ezért a magyarság végvára hű védelmezőinek! Köszönetel mondunk nemcsak a küntetelő n m várt, felkes fogadtatásért, hanem hunyó lelkesedésünk lángra lobbanása, nemzeti öntudatunk felébresztéséért is. Mert karunk megacélosodott, felkünk megittasodott a magyar haza levegőjében, a mi drága erektyenk, szépségesen szép nemzeti lobogónk selyme szebben szuhog, méltósági teljesebben lobog, mióta a csáktornyai nyár-szellel összecsókolgatta. Szives üdvözetünket küldjük a csáktornyaiaknak, ama kérésünk mellett, hogy ne csak a fehérasztalok mellett, hanem a munka idejében is emlékezzenek meg a zágrábi magyarokról, s fontják szorosabbá azt a köteléket, amely az otthon maradtól és a drávántuli magyarok között már-már foszló félben van.

Dr. Ruzsicska Kálmán a Zrinyi-ünnep bankettjén elmondott szép felkőszöntőjét lapunk szük tere miatt csak a jövő számunkban fogjuk hozni.

Levelek, sürgönyök. Számos levelet és sürgönyt kapott a Zrinyi emlékmű-bizottsága az ünnepélyt megelőzőleg s az ünnep napján távol levő földiekntől, kik nem lehettek jelen a muraköziek szép ünnepén. Egy a többi között Budapestről Terböcz Istvántól, dr. Csury Jenőtől Margitai Károlytól Szászvárosból Molnár Dező ormagy Budapestről sürgönyöl, hogy »hű fiaként szeretett szülővárosomnak képelelben egész szívemmel én is ott vagyok önök között nagy költőnk szoborfelavatási ünnepélyén. — Szechy Károly egyetemi tanár, »Zrinyi a költő« három kötetes munka írja Kolosvárról sürgönyzi: »Egész lelkeimmel résztveszek.»

Kérelem. A folyó hó 12-iki ünnepén, a Zrinyi-emlék megkoszorúzásakor valaki tévedésből elvitte az emlékoszlop kerítésére helyezett új esernyőmet, a mise alkalmával az ottlőn elhelyezett gyertyák meggyújtásához valakinek gyufatartomát adtam oda, de nem tudom, hogy kinek? A banketton pedig vataki sarczipómet huzta fel s vitte el tévedésből. Kérem az eltévedt 3 tárgyat sziveskedjenek hozzám visszaküldeni. Csáktornya, Margitai J.

Köszönetnyilvánítás mindazoknak a l. vendéglősöknek, üvegkereskedőknek, kik szivesek voltak az »Iparos Ifjak« multságán engem illetve idősb. Baumhach Frigyes szentlonai vendéglőst asztalokkal, székekkel üvegekkel stb. vel kisegíteni. Csáktornya, 1904. június 6. Hazafias üdvözléttel

PECSORNIAK OTTÓ vendéglős.

Sve pošiljke se tičuđ zadržaja novinah, naj se pošiljaju na ime, **Margitai Jožefa** urednika Csáktornya,

Izdateljstvo:

knjižara Fischel Filipova, kam se predplate i obznane pošljaju.

MEDJIMURJE

na horvatskom i magjarskom jeziku izlazeći društveni, znanstveni i povuđljivi list za puk

Izlazi svaki tjeden jedenkrat i to: vu svaku nedelju.

Predplatna cena je:

Na celo leto . . . 8 kor.
Na pol leta . . . 4 kor.
Na četvert leta . . . 2 kor.

Pojedini broji koštaju 20 fill.

Obznane se poleg pogodbe i fal računaju.

Službeni glasnik: »Čakovačke Sparkasse«, »Medjimurske Sparkasse«, »Sparkasse Okolice Csáktornya«, i t. d.

Spomenik Zrinyiev.

Spomenik Zrinyiev se je 12-ga o. m. s velikom svečanostju m posvetil vu Čakovcu. Sve novine dičuju i hvaliju ovu svečanost i vu celim orsagu od spomenika Zrinyievoga se spominaju, kojega je puk medjimurski postavil.

Svečanost bila je vu vsem lepa i dična, svaki medjimurec se more štimali s njom. Takove parade, takovo oduševljenje još nigdar nije bilo vu Medjimurju i toliko velikošov, vučeniš ljudi i občinstva nigdar vu Čakovcu nije bilo skupa.

Program svečanosti bil je vre opisan vu zadnjim broju naših n vin, vezda bude mo za oće, koji nisu nazočni bili i nisu čuli, vu novine postavili govor veličastnoga gospodina Liszják Lajoša plebanuša. Govor gospodina Wlassics Gyule smo denes tjeden svakomu predplatniku poslali.

Govor prigodom otkrivanja spomenika Zrinyia Mikloša u Čakovcu dneva 12-juniuša 1904 leta.

Visoko poštuvano občinstvo!

Z veselim srcem stojimo denes pred spomenikom velikoga viteza Mikloša Zrinjia. Denes vidimo izpunjeno želju rodoljubnoga stanovništva varaša Čakovca i Medjimurja, koje je stanovništvo već od zdavnja zeledo podignuti spomenik vu Čakovečkim Zrinjijevim starem gradu, gde je Mikloš Zrinji pesnik i vojskovodja vekši del svojega življenja proživil: gde je napisal svoju najglasovitešu pesmu: i odkud je izhadjal sa svojim šere-

gom braniti domovinu. Evo nam visoko poštuvano občinstvo tak zdavnja zelenoga spomenika. Već je i gospodinu Bogu izručen, da po njegovoj svetoj milešci ov lepi spomenik bude ne samo za oči, nego i za naše srce, da, kad guder ga budemo ovdi ili vu istini vu Čakovcu pred starim gradom, ili pak vu duhu vidli domaj vu različitim okolnostima našega življenja, nek nas vse, mlade i stare, mužko i žensko ohrabri i ojači spomenik onoga viteškoga muža Mikloša Zrinjia, kojega domoljublje po vsem svētu bilo je poznato.

Seguren sem, da neša nijednoga med visoko poštuvanim občinstvom, koj nebi bil koliko daroval na spomenik Mikloša Zrinjia. To si držim denes za vugodnu čast predstaviti vam, kaj znamenuje spomenik, komu se postavlja spomenik, i zakaj je medjimurski puk s takvim oduševljenjem podignul ov spomenik Mikloša Zrinjia?

Človečansko je srce tak promentljivo, da za segurno nega vure, negda niti časa, a negda niti minute, da nam naše srce nebi kaj neovoga poželjelo. Z toga nam je od naravi dana od gosp, Boga pamet, da s tom pameťju ravnamo poželenja našega srca. Ali i ta pamet človečanska tak je slaba, da nemre za stalno zapamtiti pripečenja od nekoliko mesecov, a jako slabo more zapamtiti od nekoliko let pripečenja. — Zloga su mudri ljudi, kojim je po božjoj i po človečanskoj oblasti povereno voditeljstvo puka, da se na friško neizbriše lepa pelda kojega narodnoga viteza ili znamenitoga muža, — odlučil z kakvom vidljivom stvarju uzdržati uspomenu na takvoga velikaša. Na takvi stvari je navadno kip

istoga viteza i kakva glasovita njegova rečenica. To je spomenik!

Dobri otec kaktli hižni gospodar i skrbitelj sa svoju decu, trudi se i muči se vu znoju liča svojega, da mu njegva deca od male mladosti nebi trpela glada niti žedju, niti nikakve druge poležkoće ovoga življenja.

Z čem su deca višebrojna i čem je vekše gospodarstvo, s tem ima otec više skrbi i brige. Pak, gda otec vidi ili zezna, da bi štel neprijatelj mentovati njega i njegovu decu hrane i druge obskrbe, onda otec nepazeći na velku pogibel, pripraven je makar i svoje življenje dati za svoju decu ili gospodarstvo.

Pak gda takva deca već odrasteju i svojim lastovitim očmi viditi i z pameťju svojom razsuditi moreju, kak je velka briga is krb njihovoga oca za svoju decu, onda, da njm nemila smrt lublenoga oca život podkosi, a deca znajući pogibelj, da bi se već morli za kratko vreme, ali segurno za više let izbrisal kip dobroga oca, postaviju za uzdržavanje lepe oćiške uspomene svomu dobromu Ocu: spomenik!

Kak pri svakom človeku, tak osebuno pri glasovitim muževih vnuo visi o tom, gde ih je odhranjval. Mikloš Zrinji rodil se leta 1620 vu Čakovcu. Otac mu je Gjura. Mati Magda Széchyi Nu na brzo je ostal s bratom Petrom sirota. Stoga mu je kralj dal pet skrbnikov.

Ali onda vladajući kralj Ferdinand II. videti, da ima familja Zrinjijeva velike neprijatelje, poveril je odhranjivanje Mikloša Zrinjia i njegovoga brata Petra glasovitomu

Z A B A V A.

Jókai Mor.

(konec)

Čoviek, kak je Jókai bil, koj je najme preko pet sto svezakah spisal, nesme za zlo prijeti, ako ga je tko zapital: «A kak je to moguće speljati?» Tomu je Jókai odgovoril ovak: «Prije nego li pričmem romana pisati, imam ga u glavi već gotovoga. Ja si prije nikakove bilježke nedelam, već odmah pričmem, čim si materiju u glavi priredim i uredim, a kada sam dielo započel, tak neprestanem dok nije i zadnja piknjica gotova. . . . To je istina da se dogodi, da mi se junak romana, raznim vijuganjem, dok romana slažem više krat u neprilici nahadja, dapače i u pogibelji tak, da nemre desno nit lievo. Onda si znam pisajuć sam sebi reći: Sad pak sam ipak znatizeljan kak će se taj tu iz neprilike izbaviti i proturati, da mu koža čitava ostane.» Toliko poveda sam majstor o načinu produciranja, a o vriemenu se to-

liko zna, da on ustaje vrlo rano, u šest sati u jutro je već kod pisačeg stola kojega pokrjuje svaki dan sa kupom quart-papira, tako nazvanim «munster-papirou» sa dosta liepim i nježnim, kak od ženske ruke pisanim pismom, na kojem se niti najmanja korektura nevidi. «Probajte sami» — veli pitajućemu — «ali tinta more biti farbe violett, drugičje mi nikaj pravoga na pamet nepadne.» Lovak je anda moguće preko pet sto svezakah napisati.

Bliznji prijatelji spisateljicaine nuz pjesnika Jokaia još i rezbara Jokaia, koj zna u svoje prazno vrieme, (Bog zna kada taj pet sto svezakah muž ima prazno vrieme?) vrlo liepe predmete umietno izrezavati, kak su to škatulice, ramice, stoljalice za ure i druge manje stvari, a to sve iz drveta ili slonove kosti te takovom umietnostju, da se čoviek mora čuditi.

Kučni njegov prijatelj Kiraly Pál je jedan krat takovu umietnu rezbariju, iz sale ponudil nekomu drakslaru na prodaju.

«Vrlo liepo» — veli majstor — «a tko je to izrezal?»

«Jedan drakslarski dietič» — bil je odgovor.

«Taj čoviek je za upotriebiti!» — veli majstor — «neka ga pošalju k meni! Ja ću ga dobro platiti! Pet forinti na dan iz početka a kasnije još više.»

«Vidiš draga žena» — rekel je Jókai svojoj gospodji — «i bez poezije bi ja mogel tebe s mojih rukah dielom zdržavati.»

Glava Jokaieva, koj se je još i u svojoj starosti hotel za mladoga igrati, bila je jakimi lasi obraščena i štucerski počesljana. Ali je bila javna tajna, da ovi lasi nisu iz njegove glave izrasli, već da on od 1871 godine nosi baroku.

Već njegov prvi nastup u parlamentu sa barokom je veliku veselost prouzrokuval. Jókai sa barokom nije bil skoro za prepoznati te je stenographom uvijek daval povoda za fraze: «veselost» — «smieh» — «drugo prekidanje» i t. d. u svojih protokollih pridodavati.

Na kvliko je njegova baroka mu lice promienila služi nam za dokaz jedna mala epizoda, koja se je godine 1885 odigrala. Kada je pokojna kraljica rečene godine peš-

Kardinalu Petru Pázmánu. Ov je dal nje vu vu školu Jezuitzku u Nagy-Szombal. Mladi je vučenik imal vu sebi po rođenju i prvom odhranivanju hrvatsko čučenju. Vu toj skoli se je vužgalo srce mladoga Mikloša prama miloj našoj magjarskoj domovini ter je tak ocljubil magjarski jezik i druge znatnosti nego li soldačke stvari.

Kak je škole zvršil poslal ga je kardinal kakti njegov odhranitelj vu Talijansku zemlju i vu druge zemlje, da spoznavaju običaje od drugih narodov. Gda su se povrnuli iz putovanja, brati su si razdelili staro imanje. Mikloš si je predržal Medjimurje i drugo imanje na magjarskom rěsu; Petar si je pridržal Hrvatsku stran.

Komaj si je Mikloš malo vredil svoje medjimursko imanje, već se moral više put biti z Turčinom. Stral ga je z Medjimurja i z Hrvatskih hatarov. Vu tom gustom harcovanju izobrazil se je za glasovitoga vojskovođu tak, da ga je kralj zbok njegovoga velikoga junačtva postavil za kapitana Hrvatskoga gdje je kakti glavat zemlje pokazal veliku mudrost i junački branil pravice svojega orsaga.

Pollam toga povrnul se je nazad kakti gospodar vu svoj Čakovečki stari grad gde je iz celoga sveta najglasovitese muže prije-mal, koji su se njegovomu znaaju i junačtvu došli poklanjal.

Kak se i nebi čudil svēt tomu velikašu, kaj je z perom i z jezikom vu magjarskom, hrvatskom, talijanskom, turskom, nemškom i latinskom jeziku tak bil donaj, ka. da bi mu svaki od ovih jezikov bil materinski.

Kak pesnik izpeval je glasovitu pesmu zvanu «Zrinjjas.» kojoj pesmi se iščē denes čudi ves nazbrazen svet. Osim toga imamo od njega glasovita pisma, iz kojih se vidi njegovo duboko znanje, kaj se liče državnih poslov! njegovo obširno znanje kakti glasoviti gospodar. A kaj se pak njegve poztvovnosti i ljubavi piče prama svojim podložnikom, to nam naj bude dosta za svedočanstvo glasoviti spisatelj hollandski: Jakob Tullius, koj je ne samo vu svojoj domovini, nego i po vsem svetu odprtim srcem valuvat, da je grad Čakovec za vreme Mikloša Zrinjia bil spodoben malomu Paradizumu, al su stvari vu tom gradu se nalazeče bile svedočanstvo finoče njegovoga velikaškoga duha.

Kak velikašem tak i siromakom njegov

tansku izložbu posietila te kroz satu umjetnostih stupala, postane na jedan krat visoka gospodja pred jednim kipom, koj je bil u katalogu kakti portrail Jokaieva naznačen. Kraljica se okrene k ministru praesidentu Tiszi Kalmanu riečmi: «Ali na ovom kipu nije moguče Jokaia prepoznati...» Minister praesident pako naklonivši se odgovori: «To, Vaše Veličanstvo, dohadja od toga, jer Jokai ima jednu lietnu i jednu zimsku glavu. Ako je vruće onda piesnik svoje lasi odlož.» Kraljica je odgovor veselim smiehom uzela na znanje.

Jokaievo mrtvo tielo bilo je u palaču akademije znanostih i umjetnostih prevezano i onde na odar položeno, odkuda je i sprovod do viečnog mu počinka išel. Vlada je zaključila bila, da se Jokai ima kakti narodni mrtvac smatrati i kakti takov sahraniti, kaj je i učinjeno.

Jokai Mor poeta laureatus. Slava mu!

Em. Kollay

je grad odprt bil den i noć, ter je vu krunjenju pravice proti svojim podložnikom bil milostiven kak otec prama svojemu detetu biti more.

Njegovo domoljublje prama Magjarskoj domovini mora da uznese človeka.

Kad goder je bila potreboča braniti domovinu svoju a z tem i kršćanstvo proti Turskomu polamesecu, nut vidimo vu prvom redu Mikloša Zrinjia tak, da ga je radi njegovoga oduševljenja i junačtva za kršćanstvo sveti otec Papa nagradil z jednom lepom zlatnom dragočenjenom svojom fotografijom, ter vojskovodskim škrljakom.

I drugi kralji su ga odlikovali radi njegve hrabrosti, ar su vu njem vidli jedinu obrambu proti Turčinu.

Na svojem strošku kakti vodja peljal je četu proti neprijatelju. ar je znal, kak goder je vera potrebna za spasenje, isto tak je potrebna prava istinska ljubav prama domovini, ter je znal i to, da ako se budu sini magjarske domovine oimali iti vu tabor proti Turčinu makar z naj većšum pogibljum života i imetka, onda bude Turčin na brzom uništil našu lepu Magjarsku domovinu.

Kad je pak videl da neprijatelji njegve magjarske domovine hočeju silom zatrti magjarsku zemlju, pak su pripravni i istomu neprijatelju ponuditi pomirbeni ruku samo da počrniju pred svetom njegvo svetlo ime, to je bil pripraven iz velikoga domoljublja prama svojoj magjarskoj domovini oditi svojom hrabrom četom vu Taljansku zemlju, da se tam bori proti neprijatelju Turčinu.

Ali žalostna je sudbina drugač odlučila. Kakti strastveni lovec odišel je vu žalosti svojoj išče jedenput vu lov z svojim gosti u Kuršanecu šumu, i tam je toga vitezoga muža, velikoga vojskovođu, glasovitoga mudraca, dobrog otca svojim pod ožnikom, veliku diku magjarskoga orsaga i naroda po nepazljivosti svojih dvorjanikov divlji merotec skončal.

Gdo bi visoko poštuвано občinstvo mogel opisati žalost celoga Magjarskoga orsaga, osebujno pak medjimurskoga puka, koj je vu Miklošu Zrinjju izgubil po toj njegovoj žalostnoj smrti celu nadu i podporu svoju u svakom pogledu.

Zrinjjev život i povestnička njegva persona jaka je opomena na to, da se oni narodi koje je sudbina pod obranu krune svetoga Štefana postavila vu mišljenju, vu nastapanju, i vu domorodnom čučenju združuju.

«Tu obladati i vmreći moraš.» veli Zrinji Mikloš.

Tak je!

Prek medje svetoga Štefana niti jedna narodnost nēma nikaj iskatii

Zvun medje krune svetoga Štefana more koj drugoga jezika govoreči domorodnik najli kojega narodnoga srodnika, ali slobodu, jednaku pravnost, i ako bratsku desnicu damo jedan drugomu ovakovo dobrostanje nemre najli nigdi.

Ako mi sami sebe moremo nadvladati, onda nas nemre niti jedan drugi narod obladati.

Daj svemogući Bog, da se narodi krune svetoga Štefana i u dobroj i u zločestoj sudbini sporazmeju.

Ako med vami nastane nazlob i nesloga naj se spusti nad vas pomirbeni duh Zrinjjev.

Njegva pelda naj predere srce svakoga domorodca. Naj se narodi krunē svetoga Štefana zjediniju u velikoj slogi svojega političkoga zvanja. ter da se vu ovoj slogi

nedopustiju podložiti vrazjim jarmom sebitnoga puntara.

Visoko poštuвано občinstvo! Mikloš Zrinji bil je dober Hrvat, ali je postal veliki glasoviti magyar.

Vi ste potomki onih starih Medjimurčanov koji su vudičnom vitezu Miklošu Zrinjju poštuvali nē samo svojega dobrog otca, nego kak pravi domorodci koji su skupa z svojem vitezkeim vodjom iz iskrene ljubavi prama svojoj miloj domovini pripravni bili nē samo imetek, nego isti život alduvati za dobro domovine. I vi govorite istina većšim delom medjimurskim hrvatskim jezikom, ali da ste za istinu pravi iskreni sini svoje mile magjarske domovine; to ste pokazali s tem, da vas je genulo domoljublje velikoga domorodca Mikloša Zrinjia, pak ste mu na uspomenu kakti verni njegovi naslednici u domoljublju podignuli ov lepi spomenik.

Ov je spomenik iz kamena napravljen. Naj bude i vi še domoljublje prama magjarskoj domovini tvdno i stalno kak je kamen Na tom spomeniku je kip Mikloša Zrinjia, po kojem se opominjate da budete i vi njemu sđodobni pak budete z odprtim licem pripomagala vu napreduvanju gospodarstva naše mile magjarske domovine.

Još je tam jedan napis, jedna rečenica, koja je ohrabрила Mikloša Zrinjia proti neprijateljem.

Gda su ga pitali, koj je zrok, da se bez ikakvoга straha bori za dobro svoje domovine i kršćanstva, odgovoril njim je, na ovom spomeniku se nalazečim nadpisom, koj nadpis i vas opominja, da ako bi se podstupili neprijatelju u pogibelj staviti vaše magjarsko poštenje, vaše domoljublje prama magjarskoj domovini, ili druge vaše pravice, koje vživite kakti verni sini mile naše magjarske domovine, i vi njim odprtim licem odgovorite kak je to učinil junački vitez i velka dika magjarske domovine, Mikloš Zrinji

Ne bantuj Magjara!

Ne bántsd a Magyarit!

Politički pregled.

Orsačko spravišće, koje je čez više tjeđnov zaprtlo bilo, se junuša 9-ga opet odprlo. Nego i tu se poznata, da je blizu želva, košnja i drugo poljsko delo, kajti samo jedna mala stran orsačkih ablegatov se slajja skup, ovi drugi se pašču k domu, da pri svojem gospodarstvu prirediju družinu za zvršavanje gospodarskih poslov. K tomu je i malo prevruće v orsački hiži sedeli, i svaki se rajši gde vu vrtu, v senci rezgovarja svojim gazdom, da bumo kosili, kakša bu želva, na kakov dohodek moći računati i. t. d., kak v orsačkim spravišću rezpravljati orsačke posle, stricati se s jednim, s drugim.

Prve dneve su se najviše rezgovarjali od toga, kuliko malte ima platiti taljan od svojega vina, koje pošilja k nam. Kak sami dobro znamo, da pri nas ne pijemo samo domaće vino, nego se potroši tu svako leto više jezer hektolitrov i taljanskoga vina. Kuliko hektolitrov vina dojde čez leto iz Taljanskoga, to od pogodbe visi, kak se naravnaju med sobom Magjar i Taljan. Od ove pogodbe se naredi kontrakt, vu kojem se točno izkaže, kuliko se slobodno čez granicu k nam dopelja. Od leve stranke oblegati, naravski, su svi proti tomu, da i jednu kapljicu vina prijemlje mo od Taljana, jer, kak oni veliju, mi imamo dosti vina doma, koje poleg fal cene smo presiljeni doma spiti. Naše vino — tak veliju, nebu dobilo cenu tak dugo, dok do-

puštimo taljanom, da čez granicu pošilaju k nam jezero i jezero hektolitrov svojega vina, koje kak svi dobro znamo je kam faleše kak magjarsko.

Ministerium se proti ovim s tim brani, da — kak veli, — i on je na tem, da s čim menje vina dopusti čez granicu prek došli, ali čista zaprti granicu pred taljani, da niti jednu kapljicu nepošleju k nam ne moći, kajti nas pak opet druge potreboče vežeju k Taljanom. Ako mi visoku maltu hitimo na taljansko vino, onda i taljani hitiju na našu robu, koju pošiljamo k njim, takve stroške, da nam otide volja liferirati našu robu v Taljansko. Tu jedno za drugo mora iti. Taljani imaju vno-go vina, a stum menje zrnja, konjov i drv, koje stvari su presiljeni od nas kupiti.

Zadnje dneve prošloga tjedna su re-zpravljali «indemniti,» tojest odrešenje od onih poslov, koje je kormanj čez leto bez dozvo-lje orsačkoga spravišća obavil. Ču apnt dojde napre takva stvar, koju ili zbog kratkoga vremena, ili zbog drugoga zroka nemre re-zpraviti kormanj odmah v orsačkom spravišću. Vu takvim slučaju onda kormanj na svoju odgovornost dela, bez toga, da bi k tomu dozvolju dobil od orsačkoga spravišća. Od-rešenje ove odgovornosti se zove «indemniti.»

Hrusóczy Elek

Kaj je novoga?

Kralja prikaz.

Kralj kak se znađe ljubi decu, i tomu iz svakom prilikom znamenje takaj daje. Kad je Njegovo Veličanstvo sad ni davna pohodil vu Beču soldačkih oficirov četih odgojše, jedna Müller Anna zvana pet ljeoš-nja pucica ga pozdravila. Mala pucici i nje-zina krasoslovka na tuliko se dopala kralju, da zlatoga lanca i medaliona prikazal je njoj. Ovaj ljep prikaz ove dane predal je vu ime kralja grof Paar kraljevski nadadjunkt vu odgojištu, koje iz ljepom svečanostjum bilo je izpunjeno. Poslje grof Paara držanoga go-voja mala pucica prosila je grofa, da neka izrazi zahvalnost cesaru bačiju zatim pako ljepo kiticu položila je na kraljevski kip.

Tuvaruš proti svojoj tuvaruštel.

Ove dane se dogodilo, da vu rakošpa-otaiski poštarski ured na Tóth Jožefa ime dve sto korun došlo je iz Amerike. Nigdo se ni glasil za penze, zato je pošta, ski činov-nik dosučnicu vu uredni oblok bil položil, da dotični težeše zezna za poslane penze. Za mala prisutnula se bila jedna ženska, koja se bila izkazala, da je ona Tóth Jožefica ro-djena Halász Marija i penze je zahtevala, koje činovnik izplati ujoj van. Kasnje med-jutim se zeznalo, da penzi nisu bili poslani njezinomu mužu, na sto žena pobjegla je. Ove dane Tóth Jožef vu Baross vulici spazi grešnu ženu. Za njom se požuri i prime uju. Žena se na kolena huli pred svojim mužom i plačuč moli da nek ujoj odprosti, nego on nepomiluvani ostane. Redara je pozval i preda njemu pobjegnenu ženu, koju redarstvo je zadržalo bilo.

Železne ceste strajka aldov.

Iz Eszéka telegrafiraju: Jeden Sebők zvani odpusceni železne ceste činovnik, ove dane v jutro samoubojstva pokušaj je načinil. Dva-kral se vu prsa strelil. Rane su mu jako težke.

Ovdi je cet.

Iz Fiume telegrafiraju, da se tak zvana cet riba opet povrnula. Od ovoga portoreiski mornarski kapitan po imenu Tasquon Jožef načinil je izvesće. Ravno se na čunu voliz, kada m. rja vu modro zeleni glublini jednu veliku črnu piknju spazi, koja se k njego-

vomu čunu približavala. Vu sledećem tre-nutku se čun malo bil snihal, kajti ta morka strahovitost prama njemu plivajuč je tekнула čuna dolnje strani. Kapitan se bojal, da čet prehili njegovoga čuna, pak prama bregu vesla. Čet je za njim bila plivala, nego ni-ga mogla dostignuti, ar po plitovj vodi nije bila moguća dalje plivati. Iz naglom okre-nut om zatim nazad metne se i skrje se vu gliblinu morja. Polj. g potvrdjavanja mornar-skoga kapitana, čet je mogla biti pet metrov duga. Ribič: sad marljivo ribiju za ujom, da vu svoju mrežu iliti bolje rekuč udicu za-vrnju i da dobiju zanju od mornarskoga poglavarstva kao za svako prijetu čet ribu dotičnu nagradu.

Židovi vu Ruskim orsagu.

Iz Petervaradina došavši službeni telegram javi, da nutrašnjih poslov minister vu orša-čkij skupštini za prestali predložil je onoga zakona, koj židovom za nastanili i tamo zadržavati se od hatara računajuč na petde-set verstnji krajini prepoveda. Ovoga zakona pod III. Sandor cara kralovanja vremenu jesu načinili i s najvećšom nemilosrdnost-jum jesu takaj i obdržavali. Židovskoga gos-podarstva na mesto radi toga bivalo je vu dvojnosti i već pogibelno znamenje se po-kazivalo, ar neizbrojene ekzistencije na nikaj je spravil zakon. Mozbit nebi bila genula na milosrdnost ruske vlade ovaj znamen ako rusko japanskoga boja dogodjaji nebi bili došli zmes. Tak medjutim vladari ovo mnenje predložili jesu vladr, da židovi trgovini i obrtnosti jako hasnovitu službu zvršavaju.

Boj med rusi i japani.

Sva obznanjivanja, koje dobimo iz boj-noga mesta, se slažeju vu tom, da za ovo vréme se japani i rusi najveće boriju oko Port-Artura. Strahovitna borba mora biti med njimi za tē festung, tak na morju kak na su hojzemlji. I vu ovoj strašnoj borbi nēmaju vremena verodostojne obznote pošiljati k nam, z kojih bi mogli zavzediti, kak stoji stvar. Od toga niti nebumo čuli pravoga glasa tak dugo, dok ili prevzemeju japani Port-Artura, ili pak nje preobladaju. Nekoji telegramni rezglašavaju, da su rusi tretjega japanskoga vojskoga sbora uništili, i da su njim četiri parobrode pod vodu pustih. Ali tomu nē moći verovati. Jer jeden japanski bojni-roj ima 25 jezer soldatov vu sebi. Tuliko ljudstva je nē moći tak lahko uni-šiti, prem gde se samo 30 jezer rusov broi. Moguče, da su samo tretju stran ove vojske uništiti, kak i to jeden verodostojni telegramm glasi iz Petergrada. Kak čitamo, naj menje to 100 jezer japanov se bori za predoblenje Port-Artura, kojega su čisto obkolih. Stotine i stotine bombah pošiljaju iz svojih štukov na festung kojega na takov način očeju do funda-menta porušiti. Jeli bu njum spalo tak vun, kak oni računaju? — to bumo već čuli za kratko vréme.

Mesto četiri korun, trideset jezerkor.

Zanimljivo pripećenje se dogodilo ove dane pred poldan vu Budapeštu. Jeden bu-dapeštanski penezni zavod je prezentiral najmre jednoga izvlčenoga Józsviz zvanoga loza i prosil peneznika, nek njemu zameni za četiri korune. Ista loza iliti srečka je 664. 74. broja imala. Jednoga siromaškoga iz Gra-ca kućisa je loz — veli onaj činovnik, koj je zaizmeniti oprošen bil, pregledali su i zbi-lja sa četiremi korunami izvučen je bil na protuletje. Peneznik pregleda pisma i začud-jeno zakriči: Ovoj loz ne četiri, nego tride-set jezer korun je gvinult Srrečni dobitnik, koj je tak nečekano dospel k — velikomu do-bitku Pfau Juraj, grčke Lapp zvane želez-

ne fabrike je kućiš, koj sada putem novinah bude najprije obavećen od one velike sreće, koja ga je dostigla.

Razbojni soldački stražar.

Vu grešnih poslov kroniki jedno izvan-redno grešno pripećenje stoji, koje jeden granaterski stražar je učinil kod Tek hercega vu njegovim ildershovi kaštelju. Kada najmre prije toga pred nekulikimi dani v noći za-povednički stražamešter pred kašteljum na straži stojećega stražara s novim človekom hotel premeniti, stražara nisu našli. Po na mahno podigjenoj iztragi zeznalo se, ni sa-mo da svoje mesto je tam bil ostavil, nego prle je na nje ga izručenoga kaštelja palaču vuderl, i sva za odnesti dragoga blaga sobum je odnesel. Palače krajinu nato marljivo su preiskali i vu jednim grnu našli jesu raz-bojniku soldačku opravu i njegovog oružje, kaj je bezdvojbeno činilo: da razbojstvo za-isto iz niknuti stražar je načinil. Nato veli-ko iskanje podigli su za tolvajom. Skrovno redarstvo vu celim šeregu razišlo se po va-rašu, za pobjegnjenim. Iskanju na brzoma uspjeh nastal je takaj. Tolvaja, jeden Tapping zvani granatir, koj se vu jednim vanjskim varašu šetal, na brzoma je bil prijel.

Nekaj za kratek čas.

Vu skripcе stisnjeni sokač.

III. Frigješ Vilmoš, negdašnji glasoviti pruski kralj je višekrat vun pelal na okolicu Potsdama. S takvom prilikom je sokač na-već za njim moral pelati stroška. Nego po navadi je svigdar malo zel sobom, tak, dva tri člani družtva, koji su s kraljvm išli, su navek gladni ostali. Ovim je onda s penzi nadomestil obeda. Jedenput je i kralj zazvedil to i s najprvom prilikom pita svojega kućisa:

Si obeđual?

Nē, veličanstvo.

Pak zakaj nē?

Zato, ar je sokač rekel, da je ves strošek minul. Nego mesto toga mi je dal četiri groše.

Kralj se jako resrdil i veli kućisu, da mu prek da one četiri groše i pred se da dozvati sokača. Kak na pře dojde dobro skoš-tani sokač, kralj mu pred vusta drži kućisove groše i veli:

Poječ!

Sokač prestrašeno gledil na kralja, ali ov još bolje srdito zahrumi:

Poječ!

To nemrem pojesti, veličanstvo, skešči sokač od straha.

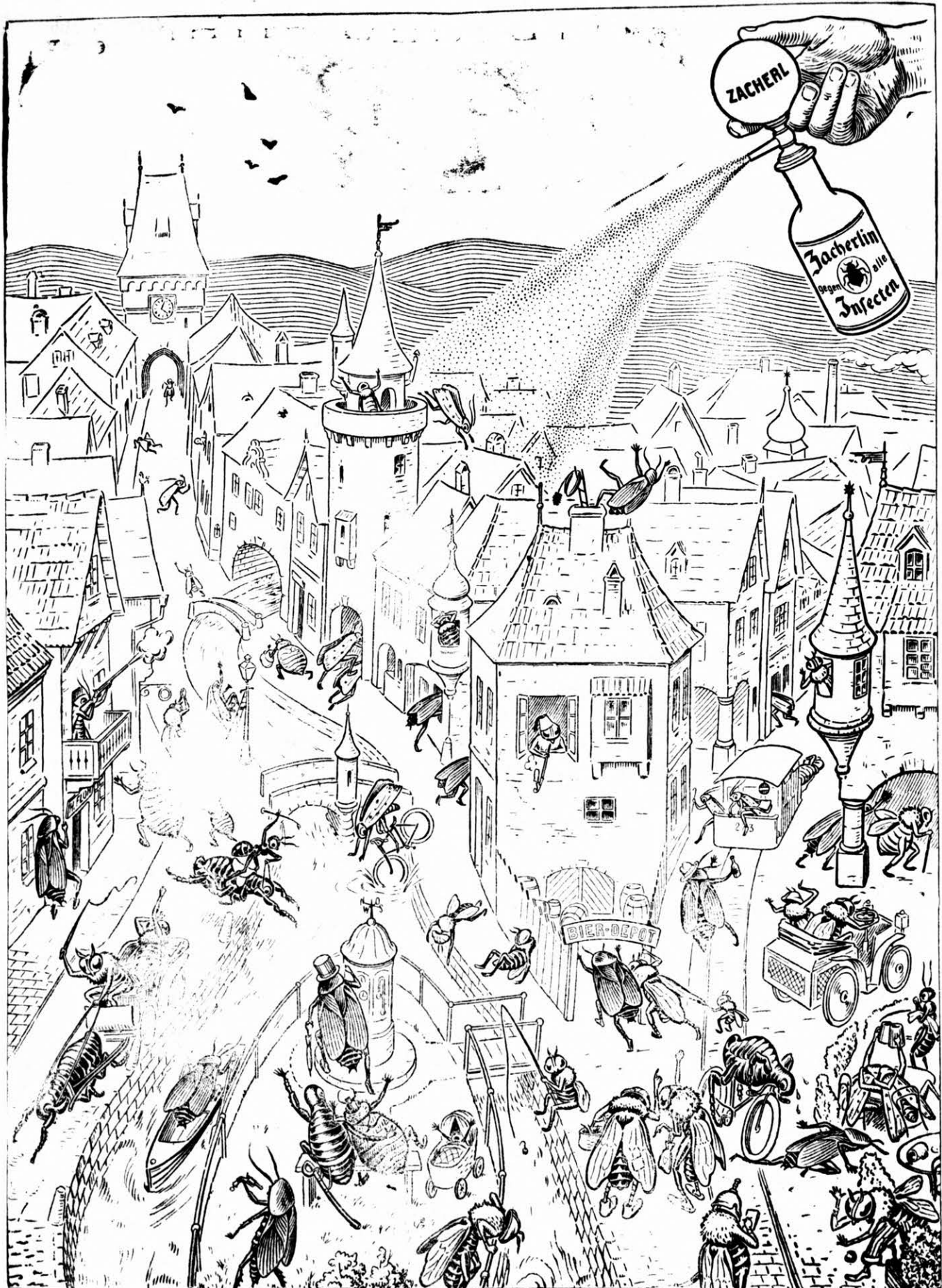
A kućiš more to pojesti? Tak kućisa s takvom hranom podvoris?

Još jenput ti velim poječ pred menom! i tresne ga vnos sgrošom.

Dugo se je moral sokač moliti, dok je kralj henjal ar već je na to išlo, da sokač te četiri groše mora pogutnuti. Od ovoga vremena je svigdar svaki dobil pošteno svo-ju porciju, predi kak se sokač najel. H.

Gubona árak. — Členn žitka.

I m.-mázsa.	I m.-cent.	kor fill.
Buza	Pšenica	15.50 —
Zab	Zob	11.00 —
Rozs	Hrz	11.00 —
Kukoricza uj	Kuruza nova	11.00 —
kendermag	konopljeno some	18.00 —
Árpa	Ječmen	11.00 —
Fehér bab uj	Grah bel	14.00 —
Sárga » »	» žuti	12.00 —
Vegyes » »	» změšan	10.50 —
Lenmag	Len	16.00 —
Bükköny	Grahorka	11.00 —
Tökmag	Koščice	13.00 —

Ha látlak őt Zacherlin, a szívem is dobban
De nem fogadlak el, ha kínálnak tokban
Tokban ami van, haszontalan díbdáb;
Attól ugyan nem döglik, se féreg se sváb

Zacherlin üvegben! Ez az igazi szer!
Légyen áldott, aki készit, százszor és ezerszer
S valahol függ a Zacherlin plakát:
Ott kapható Zacherlin egész éven át.